

Brazila

Esperantisto

OFICIALA ORGANO DE
BRAZILA LIGO ESPERANTISTA

Elirante ĉiŝmonate — Apparecendo mensalmente

REDAKCIO — Praça 15 de Novembro n. 2
RIO DE JANEIRO — BRAZILIO

B. L. E.

Honora Prezidanto — *Inĝ.º Everardo Backheuser*

Prezidanto — *Inĝ.º Alberto Couto Fernandes*

Vicprezidanto — *D-ro João Keating*

1ª Sekretario — *D-ro João B. Mello Souza*

2ª Sekretario — *1^gº Hernani da Motta Mendes*

Kasisto — *Edmundo Felix Tribouillet*

ENHAVO

Gravega. La Stato Rio aprobas Esperanton. — Brazila Ligo Esperantista. — 9° Congresso Brasileiro de Esperanto. — Kanto de Maljunulo. — 5ª Brazila Kongreso de Esperanto. — Nekrologio. — Aviado. — Senritmaj Kantoj. — Frazaro. — Proverbaro esperanta. — Dentro do Seculo. — Anekdotoj. — Enigma Fako. — Kroniko. — () Esperanto no esträngeiro. — Esperanta Gazetaro. — Novaj gazetoj ricevitaj. — Bibliografio. — Korespondado. — Internacia Filatelio Esperantista Unuigo. — Grupoj esperantistaj. — B. L. E. — Anoncoj.

Rio de Janeiro - Brazilio

GRUPOJ ESPERANTISTAJ

B. L. E.

UNUIĜO KREAS FORTON

1906—Marto — «**Suda Stelaro**». Campinas—Stato São Paulo—Prez. Ing^o Tobias R. Leite.

Junio—**Brazila Klubo «Esperanto»**.—Praça 15 de Novembro n. 2, Rio de Janeiro.—Prez. D-ro Venancio da Silva—1ª Sek. H. Motta Mendes.

1907—Septembro—**Esperanta Klubo**—Aracajú—Stato Sergipe—Prez. D-ro Alcibíades Corrêa Paes — 1ª Sek. Sebastião d'Albuquerque.

1909 — Julio—**Norda Matena Stelo**.—Tamoyos n. 41 B. Belem, Stato Pará.—Prez. Anna Sarah de Mattos.

1910—Julio — **Grupo Esperantista de Juiz de Fóra**.—Juiz de Fóra — Stato Minas Geraes.—Prez. Paulino Bandeira.

Novembro—**Esperantia Grupo de Bahia**—Stato Bahia.—Prez. Kolonelo Deraldo Dias.

Dezembro—**Brazila Esperantista Klubo**.—Quitanda 47. — Rio de Janeiro — Prez. Giovanni Leoni—1ª Sek. Rinaldo de Souza.

1911 —Januaro.—**Societo Esperantista Doktoro Baena**.—Belem. Stato Pará—Prez. Dr. João Pedro de Figueiredo.

Aŭgusto—**Samideaninaro**.—Aracajú—Stato Sergipe.—Prez. F.^{ma} Sílvia de Oliveira Ribeiro.—1ª Sek. Norma Reis.

1912—Aŭgusto—**Virina Klubo**.—Strato General Severiano, 170—Rio de Janeiro. — Prez. S-ino Rackel Bessa Filha — 1ª Sek. S-ino Regina N. de Barros.

Ni publikigas nur la nomojn de l'grupoj kiuj aliĝis al **Brazila Ligo Esperantista** aŭ helpis **Brazilan Esperantiston**.

A **Brazila Ligo Esperantista** (Liga Esperantista Brasileira) cuja directoria é annualmente eleita pelo Congresso tem por fim dirigir a propaganda do Esperanto no Brazil em questões de interesse geral, proceder a exames de Esperanto, dar diplomas de professores, auxiliar os grupos e representar em qualquer emergencia a opinião dos esperantistas brasileiros.

SÉDE—Rio de Janeiro.

COTISAÇÃO ANNUAL. Cada grupo que adherir paga 10\$000 por anno e elege um delegado, de preferencia residente no Rio de Janeiro. Póde o Grupo escolher mais de um delegado pagando nessa hypothese 10\$ cada um.

Qualquer pessoa póde isoladamente adherir á Liga, pagando a annuidade de 5\$. Não ha joia.

VANTAGENS. Os grupos que adherirem á Liga gozarão das seguintes vantagens :

a) Recebem gratuitamente o «Brazila Esperantista» e para os socios com abatimento de 20 % do preço da assignatura annual ;

b) Por intermedio dos seus delegados são informados das decisões da Directoria da Liga na quaes tomam parte;

c) Gozam de abatimento nas edições da Liga e nas encomendas que por meio della fizerem de obras esperantistas ;

d) Recebem da Liga todo o auxilio que esta lhes puder prestar, em beneficio da propaganda e diffusão do Esperanto ;

e) Podem publicar no orgão official da Liga informações mensaes sobre o movimento esperantista local.

NOTA.—A Liga não intervem em assumptos referentes á vida interna dos grupos filiados, podendo estes agir livremente de accordo com os fins para que foram creados.

Das vantagens c, d e e gozam tambem as pessoas que adherirem isoladamente á Liga, as quaes recebem o «Brazila Esperantista».

As pessoas que desejarem adherir á Liga devem dirigir-se ao Sr. E. FELIX TRIBOUILLET, thesoureiro. Praça 15 de Novembro n. 2. O remettente receberá o cartão de membro da Liga.

Quanto á adhesão dos grupos e demais informações, dirigir-se ao Sr. J. B. MELLO e SOUZA, 1° Secretario.

BRAZILA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO

de "BRAZILA LIGO ESPERANTISTA"

5-a Jaro

Septembro—Oktober—1913

Numero 5—6

JARABONO
En Brazilio 3\$000
Eksterlande 5 fr. (2 Sm.)

Elirante ĉ'umonte—Apparecendo mensalmente
REDAKCIO — PRAÇA QUINZE DE NOVEMBRO N. 2
RIO DE JANEIRO — BRAZILIO

Specimeno 0, fr. 50 (0. Sm. 20
Num. avulso 300 réis
Helpabono 10\$000

GRAVEGA

La Ŝtato Rio aprobas Esperanton

LA ŜTATA PARLAMENTO APROBIS KAJ LA PREZIDANTO

D-RO. OLIVEIRA BOTELHO SANKCIIS LA JENAN LEGŔN :

Art. 1^a — Por la publikaj oficoj, ricevotaj post konkurso, estos preferataj, en egalaj kondiĉoj, la kandidatoj, prezentintaj atestojn pri lernado de la internacia helpa lingvo Esperanto donitajn de Brazila Ligo Esperantista.

Art. 2^a — En la normalaj lernejoj de la Ŝtato, kiel ankaŭ en la duagrada, estos permesata, sen malhelpo de la lernlaboroj, la instruado nedeviga de Esperanto per profesoroj montritaj de Brazila Ligo Esperantista.

B. L. E. sendis gratulan leteron al la de la projekto, D-ro E. Backheuser, kiu faris la progresoj de Esperanto; speciala komisiono de l' Ŝtato por ĥin danki kaj al la ĝenerala esperantistoj dediĉos festenejon.

Art. 1— Na nomeaĉo para os cargos publicos obtidos mediante concurso, teraõ preferencia, em igualdade de condiĉoes, os candidatos que tiverem juntado certificado de conhecimento da lingua internacional auxiliar, «Esperanto» passado pela Liga Esperantista Brasileira.

Art. 2 — Nas escolas Normaes do Estado, bem como nas escolas complementares, será permittido, sem prejuizo dos trabalhos lectivos, o lecionamento facultativo do Esperanto por professores indicados pela Liga Esperantista Brasileira.

prezidanto de la parlamento kaj al la aŭtoro okaze de ĝia prezento belan paroladon pri iris persone al la Palaco de l' Prezidanto sekretario, D-ro Horacio Magalhães, la

BRAZILA LIGO ESPERANTISTA

Adheriram  Brazila Ligo Esperantista as seguintes pessoas: *Arthur Corrêa da Silva*, de Santos, Estado de S. Paulo, *Theophilo de Almeida*, do Rio e Dr. *Canna Brazil*, de Alagoinhas, Estado da Bahia,

Pedimos insistentemente aos esperantistas isolados e aos Srs. Secretarios dos grupos, que nos enviem sempre noticias sobre o movimento e propaganda nas suas cidades para que as possamos publicar na nossa *Kroniko*,

9° Congresso Universal de Esperanto

Confirmaram-se brilhantemente as mais optimistas previsões que se faziam sobre o 9° Congresso Universal de Esperanto reunido em Berne, de 24 a 30 de agosto ultimo.

A historia do idioma auxiliar está enriquecido com mais um triumpho memoravel, de que resultou um forte impulso  propaganda da nossa «kara lingvo», graças ao crescente entusiasmo e ao devotamento de nossos ardorosos «samideanoj» europeus.

Esse congresso memorável constitue mais uma etapa vencida na historia do idioma auxiliar; é mais um grande triumpho a juntar aos grandes triumphos já alcançados a partir de 1905, successivamente em Boulogne-sur-mer, Genebra, Cambridge, Dresden, Barcelona, Washington, Antuerpia e Cracovia.

Contra o Esperanto, cuja facilidade não é posta em duvida, e cuja utilidade como idioma neutro não pôde soffrer contestação, um unico, um terrível argumento levantavam ainda os scepticos e rotineiros, considerando-o inviável como idioma falado em todas as emergencias da vida em nossa epocha.

Esse ultimo argumento, porém, foi destruido pela realização dos grandes congressos universaes que acabamos de citar. Durante varios dias, reunidos «sub la verda Standardo» centenas de esperantistas trabalham, discutem, divertem-se juntos, sem que a diversidades de linguas, essa velha herança de Babel, perturbe de qualquer modo a sincera e inexprimível alegria de que todos se sentem possuidos.

Tomaram parte no Congresso de Berne mais de mil esperantistas, de trinta nacionalidades, dos quaes tinham o direito de voto cerca de quatrocentos.

Havia representantes officiaes de varios paizes, de universidades, importantes associações, etc.

No domingo, 24 de agosto, sendo já grande o numero de esperantistas na bella capital da Confederação Helvetica, realizaram-se officios religiosos nos seguintes templos: igreja catholica da Trindade, pregando o abbade Raici, de Buda Peth, na igreja protestante Heiliggeist com predica do rev. Rust; e na synagoga de Kappellenstrasse, com predica de Rab. Saphra.

SESSÃO INAUGURAL

A sessão solemne inaugural realizou-se no domingo 24, ás 3 horas da tarde, no luxuoso e vastissimo salão do Casino de Berne.

Quando entrou o dr. Zamenhof, seguido pelos membros da comissão organizadora e delegados officiaes, foi executado o hymno «Espero», que todos os presentes cantaram em pé.

Grandiosa e electrizante foi a impressão causada por esse bellissimo e extraordinario hymno de paz, que começa pelos vibrantes versos de Zamenhof:

*En la mondon venis nova sento
Tra la mondo iras forta voko*

Por proposta do venerando esperantista francez general Sebert foi acclamada a seguinte mesa do congresso: presidente, J. Schmidt; vice-presidentes: René de Saussure e Ed. Stetteler; secretario geral, Gabriel Chavet.

Pelo secretario foram lidos telegrammas de saudação enviados de todos os paizes do mundo, tendo

causado maior sensação os da Câmara de Commercio de Melbourne, o da Cruz Vermelha Hespanhola, o do Congresso dos Jovens, reunido em Vienna, o do sr. Takahasin pelos samideanos do Japão, e o da Liga Esperantista da Romania, assim redigido:

«Vivu la paco inter popoloj! (Viva a Paz entre os povos!)».

Durante a sessão o eminente esperantista francez E. Boirac, reitor da Universidade de Dijon, propoz que o Congresso se levantasse, em homenagem aos esperantistas mortos, dr. Dor, o grande medico de Lyon; abbade Richardson, o chefe do movimento esperantista entre os catholicos; De Lavéze e o saudoso Bourlet, a alma do esperantismo em Paris, malgrado professor de mathematicas e director da «Revue».

MARCHA ESPERANTISTA

No domingo, á noite todos os esperantistas presentes effectuaram uma grande «marcha aux flambeaux» com varias bandas de musica, do Casino até o palacio Federal e dahi de volta ao Casino, onde, na presença de milhares de pessoas attrahidas pelo surprehendente spectaculo, foi cantado o hymno «Espero» sendo o dr. Zamenhof enthusiasmicamente acclamado.

Em homenagem ao Congresso, a Grande Cathedral e varios outros edificios estavam lindamente illuminados naquella noite inolvidavel.

REUNIÃO DA U. E. A.

Na segunda-feira, depois da sessão ordinaria do Congresso, e das sessões especiaes de medicos, socialistas, catholicos e socios da Cruz Vermelha, reuniram-se num dos salões da Universidade os membros da «Universala Esperanto Asocio».

Foi uma bellissima solemnidade, a que assistiram todos os esperantistas, que em sua maioria pertencem á poderosa Associação.

FESTA DE ARTE

Uma das festas mais interessantes do 9º Congresso Universal foi a representação de «Genevra» e de «Patreco», no Theatro de Variedades de Berne. A primeira, da lavra de Ed. Privat, o ardoroso propagandista, é uma pequena peça que tem por assumpto uma lenda sobre o rei Arthur e os cavalleiros da Tavola Ronda.

Além do valor litterario da peça, «Genevra» encerra delicadas observações de uma psychologia suave, que, embora versassem sobre figuras de outros tempos, agradaram immensamente aos homens de hoje.

«Patreco» (Paternidade), de M. Wolf, é um drama, resultado de uma meditação piedosa, a historia commovente de uma rapariga desamparada e honesta, que encontra um coração bondoso que a soccorre,

As duas peças lograram grande êxito, prova evidente de que o theatro esperantista caminha a passos largos, interessando em cada anno novos artistas, que proseguem na série brilhantemente encetada pelo inolvidavel Edwig Reicher, em Dresden.

SESSOES GERAES E ESPECIAES

As sessões ordinarias do congresso, realizadas no salão nobre da Universidade, foram extraordinariamente concorridas, debatendo-se propostas de grande alcance para a propaganda e definitiva organização de instituições esperantistas.

Nas outras salas da Universidade reuniaram-se em sessões especiaes os catholicos, medicos, estudantes, philatelistas, theosophistas, enxadristas, engenheiros, etc. Eram outros tantos congressos parciaes, que funcionavam como satellites do grande congresso.

Na sexta-feira reuniram-se os esperantistas francezes, em numero superior a 200, para deliberar sobre a organização do 10º congresso, que terá lugar em Paris, em setembro de 1914.

O convite já apresentado pelos francezes, foi definitivamente acceto pelo Congresso, em sua ultima sessão plena.

EXCURSÃO A INTERLAKEN

A quinta-feira, 28 de Agosto, foi inteiramente dedicada a uma grande excursão a Interlaken. Os excursionistas, cerca de 800 pessoas, foram conduzidos em dois trens especiaes, e, uma vez chegados a Interlaken, dividiram-se em grupos, para a ascensão ás montanhas e para almoçar, foram distribuidos por quinze hotéis.

Em Interlaken assistiram a uma bellissima representação de «Wilhelm Tell», ao ar livre.

O passeio a Interlaken foi uma das mais brilhantes festas do Congresso.

GRANDE CONCERTO

No mesmo dia, á noite, teve lugar no salão do Casino um grande concerto, em que os assistentes ouviram, emocionados, o immenso orgam no qual o mestre Locher executou peças de Bach, Grieg e Hulser.

Fizeram-se ouvir, em diversos instrumentos, muitos congressistas, que receberam calorosos applausos.

BAILE INTERNACIONAL

A sexta-feira, 29 de agosto, foi consagrada ás sessões geraes do Congresso Universal, do Congresso de U. E. A., e ás reuniões da Sciença Asocio, e outras, realizadas simultaneamente nos diferentes salões da Universidade.

A' noite, no salão do Casino, teve lugar o grande baile internacional, a que compareceram os esperan-

tistas com seus costumes nacionaes ou rejionaes. Tal circumstancia dá ao baile internacional um aspecto bizarro que muito contribue para augmentar o encanto d'essa festa, sempre cheia de attractivos e surpresas.

FESTA DE ENCERRAMENTO

Durante o dia 30 de agosto ultimaram-se os trabalhos do Congresso, emquanto muitos esperantistas faziam excursões aos pontos mais pittorescos da cidade e visitas aos principaes estabelecimentos.

O vasto e luxuoso salão do Casino abriu-se mais uma vez, á noite, para o ultimo festival, que constou de sessão musical, conferencia de Ed. Privat, e do hymno «Espero», magistralmente executado ao orgam pelo maestro Locher e cantado por todos os presentes.

Estava encerrado o Congresso. Mais uma etapa fôra transposta na gloriosa carreira do Esperanto. Satisfeitos com o êxito de seus esforços, e com a consciencia do dever cumprido, em beneficio da causa a que se dedicaram, os esperantistas regressaram a seus lares.

J. B. M. S.

KANTO DE MALJUNULO

Iam mi vivis trankvile
En mia blanka dometo,
Sur tre modesta monteto
Meze de verda l'arbar'.
Kantis birdetoj senhalte,
Estis parfumo ĉe l'floroj,
Amo regadis en koroj,
Ŝajnis printemp'tuta jar'...

Ve! kiel ĉio sin ŝanĝis
De mia viv' en la voĵo...
Amo, feliĉo kaj ĝojo
Kiel blovet' iris for!
Min suferigas krudele.
Tre malfavora la sorto,
Baldaŭ alvenos la morto
Tute finiĝos dolor'!

Sentas mi nun ĉe l'animo
Senesperigan mallumon;
Perdis la floroj parfumon,
Vintr'estas tuta la jar'...
Ah! Se reveni mi povus
Al mia blanka dometo
Sur tre modesta monteto,
Meze de verba l'arbar'...

J. B. M. S.

5^a Brazila Kongreso de Esperanto

Sub la alta protektado de Sroj. Droj. Lauro Müller, ministro de Fremdaj Aferoj, Pedro de Toledo, ministro de Agrikulturo; Generalo Siqueira de Menezes, prezidanto de Stato Sergipe; Dro. Antonio Carlos, deputato; Dro. Tavares de Lyra, senatano kaj Generalo Bento Ribeiro, urbestro de Rio de Janeiro.

RIO DE JANEIRO—DE LA 1^a ĜIS LA 15^a DE DECEMBRO

2^a CIRCULERO

Karega Samideano!

Proksimiĝas la epoko fiksita por la efektiviĝo de nia 5^a Brazila Kongreso de Esperanto, kunvenonta en tiu ĉi ĉefurbo. La Organiza Komitato ageme klopodas celante doni al tiu Kongreso kiel eble plej grandan sukceson; kaj por tion fari, ĝi atendas, antaŭ ĉio, vian helpadon, kaj la helpon de ĉiuj niaj fervoraj samideanoj, kiuj nepre venos honori per sia ĉeesto niajn kunsidojn, kaj pliĝojigi niajn festojn per sia entuziasmo.

Multon oni jam faris por definitive aranĝi la programon de l'Kongreso. La Komitato trovis, feliĉe, plenan bonvolemon ĉe tiuj kiuj povas ion fari por la sukceso de nia granda rendezuo; kaj tion ni sciigas plezure, ĉar ĝi elmontras la materialan kaj moralan apogon kiun la esperanta afero trafis en nia lando.

Ni devas, tamen, raporti speciale pri tiuj, kies helpo pli efike sukcesigos la proksiman Kongreson. Tiel, ni ĝoje sciigas ke la tradicia ekskurso de niaj Kongresoj estos, dum la venonta kunveno, al la supro de «Pão de Assucar», dank'al la ĝentileco de s-ro d-ro Augusto Ramos direktoro de «Caminho Aereo Pão de Assucar», kiu cedis al la Kongresanoj la *veturilojn* de l'Kompanio. Tiu ekskurso, kiu estas nun unu el la plej notindaj mirindaĵoj de ĉi tiu ĉefurbo, fariĝos certe la plej alloga parto de nia programo.

Dank'al la bonvolemo de s-ro Kolonelo Oliveira Castro, indega prezidanto de «Associação dos Empregados no Comercio» (Asocio de Komercoficistoj), la solenaj Kunsidoj de l'Kongreso okazos ĉe la vastega kaj luksa salono de tiu asocio, kiu estas unu el la plej belaj kunvenejoj de nia klera societo.

S-ro Alberto Marçal, agema direktoro de l'«Parque Fluminense», ĉarma amuzejo, havis la afablecon dediĉi specialan festkunvenon al la kongreso. Ĝi estos an-

kaŭ neforgesebla festo, ĉar tiu Parko pro sia beleco kaj taŭga lokiĝo, estas multege ŝatata de l'familioj.

Fine estas nia devo konstati la grandan ĝojon kiun al ni donis Liaj Moŝtoj S-raj. D-ro Lauro Müller, ministro de Fremdaj Aferoj, d-ro Pedro de Toledo, ministro de Agrikulturo, generalo Siqueira de Menezes, prezidanto de Stato Sergipe; generalo Bento Ribeiro, urbestro de l'Distrikto Federala; d-ro Antonio Carlos, deputato kaj d-ro Tavares de Lyra, senatano, kiuj akceptis la honoran prezidantecon de nia Kongreso, kiu multon ŝuldas al ilia alta protektado.

Jen estas, resume la programo ĝis nun fiksita de l'Organiza Komitato:

Ĵaŭdon, la 11^{an} je la 1^a vespere—Prepara kunsido en la salono de Societo de Geografio.

La 8^{an} nokte solena malferma kunsido ĉe l' salono de Asocio de Komercoficistoj.

Vendredon, la 12^{an} — Je la 3^a—Labora kunsido.

Je la 8ª nokte — Parolado de D-ro Everardo Backheuser kun lumbildoj.

Sabaton, la 13^{an} — Je la 3ª vespere — Labora kunsido.

Je la 8.30 nokte Festo ĉe «Parko Fluminense», dediĉata al la Kongreso.

Dimanĉon, la 14^{an} je la 11^a — Granda ekskurso al la supro de «Pão de Assucar». Teo dediĉata de Brazila Klubo «Esperanto» Je la 7ª vespere — Vespermanĝo.

Lundon — Je la 3ª vespere — Lasta ordinara kunsido.

Je la 8ª nokte — Koncerto kaj solena ferma kunsido.

LA ORGANIZA KOMITATO

Prezidanto — Subkolonelo D-ro *J. M. Moreira Guimarães*.

Vicprezidanto — D-ro *José A. Boiteux*.

1ª Sekretario — D-ro *J. B. Mello e Souza*.

2ª Sekretario — *José Machado Tosta*.

Kasisto — *E. Felix Tribouillet*.

NEKROLOGIO

CARLO BOURLET

O esperantismo soffreu um rude e irremediavel golpe com a inesperada morte de um de seus mais devotos e mais illustres batalhadores.

Carlo Bourlet, o operoso presidente do Grupo Esperantista de Paris e director da «Revue», foi victimado por um lamentavel accidente, vindo a fallecer a 12 de agosto pp. em Annecy, na Suissa.

Carlo Bourlet, um dos mais illustres mathematicos francezes, era professor na Escola de Bellas Artes, de Paris, e autor de grande numero de compendios adoptados nos lyceus. Seus amigos contavam vel-o entrar brevemente para o Instituto, o que seria justa recompensa aos valiosos servicos por elle prestados á sciencia e ao magisterio.

Além dos cursos que dirigia com uma competencia excepcional, o professor Bourlet dedicava uma grande parte de sua inextinguivel actividade em prol da causa do idioma internacional. Como presidente do Grupo Esperantista de Paris, figurava com vantagem entre os mais illustres chefes do esperantismo na

Europa. A casa Hachette confiou-lhe, em boa hora, a direcção da «Revue» cuja crescente prosperidade se deve aos esforços do saudoso samideano.

Carlo Bourlet foi sepultado em Paris, realizando-se a cerimonia funebre com a presenca de muitos esperantistas parisienses e estrangeiros, entre os quaes o dr. Zamenhof, que pronunciou sentidissimo discurso ao baixar á sepultura o corpo do inolvidavel amigo e companheiro de luctas.

A morte de Bourlet causou profundo pesar a todos os esperantistas brazileiros.

Reunido no dia 18 do corrente em Assembléa Geral, o Brazila Klubo «Esperanto» fez-se echo do sentimento de que todos se achavam possuidos, encerrando a sessão por proposta do dr. Everardo Backheuser, em homenagem ao saudoso samideano, e enviando condolencias á familia Bourlet, á redacção da «Revue» e ao Grupo Esperantista de Paris.

Abbate Richardson

Em Bossey, na Suissa onde se achava entregue a seus trabalhos em prol do Esperanto, falleceu inesperadamente no dia 20 de agosto ultimo, o venerando Abbate Richardson, o chefe do movimento esperantista entre os catholicos.

Apezar de sua idade avancada, o abbate Richardson era um incansavel e devotadissimo propugnador do Esperanto.

Muitos esperantistas de Genebra foram áquella modesta e pittoresca villa, para acompanhar até a necropole o corpo do queridissimo samideano, cuja memoria jámais se extinguirá na lembrança de todos os que participam de sua fé inquebrantavel no futuro do nosso ideal de concordia.

Kolonelo Antonio de Lemões

Mortis en urbo Rio de Janeiro So Kolonelo Antonio José de Lemos, ekssenatano kaj urbestro de la urbo Belém, ĉefurbo de la Stato Pará. Lia tuta vivo estas bonega modelo de inteligenteco ĉelema, de obstineco forta, de orientiĝo certa. Politiko lerta kaj progresema, li ludis la plej gravan rolon en la Stato Pará.

Lia efika kaj decida helpo al la propagando de Esperanto sin montris ĉiamaniere. «SOCIETO ESPERANTISTA DOKTORO BAENA» aljuĝis al li la titolon de sia honora prezidanto, kiel elmontron de sincera danko al lia valora subteno.

AVIADO

Kiam la aviado progresas en la tuta mondo, kaj multaj eksperimentoj estas farataj, laŭ unu aŭ alia teorio, devo de justeco estas, ke ni atentigu niajn legantojn pri la ideo de nia inda kaj sindona samideano, S-ro Miguel Carrió, el Montevideo (Urugvajo). Guste pro tio, ke oni ne parolas pri lia nomo, mi prenas sur min la taskon montri lian laboron kaj lian teorion pri aeroplanoj, por ke lia nomo estu enskribita en la listo de la lertaj batalantoj por la venko de la aviado.

Jen estas la fundamentoj, sur kiuj sin apogas la teorio de S-ro Miguel Carrió.

1° — La studo de 1' flugo de la birdoj ŝvebantaj, kiu klarigas tre simple kaj klare, kiel ili povas sin teni en la aero longatempe ne movante la flugilojn, la malgrandan forton, kiun faras la grandaj birdoj de surfaco rilata, kaj la kaŭzon de ilia rapideco per tre malmultaj flugmovoj.

2° — La formo kaj la maniero konstrui grandan surfaceton rezistokapablan, malpezan kaj neinverseblan en la aero, per ĝia forme konkavo-konvekso plena de konkavaĵoj, kaj por ne renversiĝi devas labori kun la konvekso malsupren.

3° — La graveco de la rilato de la surfaco al la pezo.

4° — La situacio de la helikoj ĉe la punkto pli konvena por la antaŭenmovo, lasante antaŭ ĝi surfacon sufiĉe grandan por ĝia apogado.

5° — La situacio de 1' vagoneto kun la motoro.

6° — La lokigo de 1' direktilo de supreniro kaj de direkto kiel eble plej malproksime de la helikoj.

Kiam S-ro Carrió prezentis sian komunikadon al la Unua Kongreso Latina Amerika, en la monato Marto de 1901, oni ne aŭdis pri aeromaŝinoj, en Eŭropo. Nur la 13-an de Novembro 1908, S-ro Enriko Farmann sin konservis je 25 metroj alta en la aero, dum malmultaj minutoj.

Ĝis nun la flugiloj de 1' flugmaŝinoj estas planaj, kaj S-ro Carrió provas kontentige, ke ili devas esti kurbaj.

S-ro Carrió konstruis malgrandan modelon laŭ lia teorio, kiun li prezentis, kune kun sia tre interesa komunikado al la 1ª Kongreso Latina Amerika, okazinta en Montevideo la Marton 1901. Sed li tute ne volis konstruigi grandan flugmaŝinon kaj fari eksperimentojn, tial, ke «la aplikado de la aeroplanoj estas ĝis nun al la aferoj militaj», kaj S-ro Carrió estas sincera pacifisto.

Modesta, inteligenta kaj laborema, vera scienculo, li estas unu el la plej sindonaj esperantistoj, konante Esperanton tre bone, kaj estas ankaŭ prezidanto de klubo esperantista en Montevideo.

Dr. NUNO Baena.

Senritmaj Kantoj

Raul Pompela VOĈOJ EL LA VIVO

La Ĉielo — Turniĝu al la altaĵo, homa rigardo, haj adoru la belegecon de la grandego! Kolektu la inspirojn de via genio, kiuj brilas kune kun la Steloj de la Senlima regno!

La Tero — Mallevu el la ĉielo la miritan rigardon, kaj rigardadu la verdan oceanon de l'kamparo, vivigitan per la flugila spirito de la vento, sin krevante je floroj, eksplodante je arbetaroj — Vulkanaj elsputoj el la fruktoporto! Jen la teatro de la helaj dramoj de l'Suno, kaj de la revaj baladoj de la lunbrilo.

La Maro — Mi estas la figuro de la ĉielo, spegulo de ĝiaj koleroj, eĥo de ĝiaj blekegoj; mi partoprenas en la triumfoj de la tagiĝoj, kaj en la neesprimebla nekuraĝeco de l'vesperoj. Kiam, dum la diafanaj noktoj, ridetas la stelata ĉielo, ankaŭ brilas sur mia supraĵo la stelaroj.

La Urboj — Homo! Ni estas la filoj el via grandeco!

La Karno — Mi estas la amo!

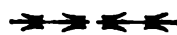
La Homo — Parolu, karaj kalumnioj!

Realeco, mensogu! Ne estas necese, ke mi sciu, ke vi estas, ho! ĉielo! la trompado de la spirito; ho! tero! la nepacienca tombo; ho! maro! la ribelata malpotenco; ho! urbol! la amfiteatro de la mizero; ho! karno! la facilrompa vesto de kelke da ostoj!

Tradukis

Daltro Santos

Rio de Janeiro

Diccionario Portuguez-Esperanto

COMPILADO

Por

 Tobias R. Leite

Socio fundador do Club esperantista «Suda Stelaro», o primeiro fundado no Brazil.

Volume in-16, XXII+418 paĝa, broŝurita — Fr. 4.

Eldonita de Librejo Hachette & Co, 79, Boulevard Saint-Germain, Paris.

Aĉtebla ĉe

Francisco Alves & C.

166, rua do Ouvidor — Rio de Janeiro.

FRAZARO

A — Ho! Karega samideano! Jam de longe mi ne vidis vin!

B — Komprenoble. Mi forestis dum tri monatoj.

A — Plezura vojaĝo?

B — Bedaŭrinde, ne. Mi estis devigita forlasi nian urbon pro negocaj aferoj.

A — Mi deziras, ke vi bone sukcesis.

B — Mi tre dankas vian bondeziron. Efektive la rezultato estis kontentiga.

A — Kien vi iras nun, se tio ne estas maldiskreteco?

B — Tute ne. Mi promenas por pasigi la tempon, atendante S-on N.

A — Ĉu vi akceptas mian societon?

B — Tre plezure.

— Oh! Carissimo samideano! Ha muito não o vejo!

— Naturalmente. Estive fóra tres mezes.

— Viagem de recreio?

— Infelizmente, não. Fui obrigado a deixar a nossa cidade por causa de negocios.

— Desejo que tenha sido bem sucedido

— Agradeço muito os seus bons desejos. Effectivamente o resultado foi satisfactorio.

— Onde vai agora, se não é indiscrição?

— Absolutamente não. Estou passeiando, á espera do Sr. N.

— Aceita a minha companhia?

— Com todo o prazer.

N. B.

Proverbaro Esperanta (1)

Kiu havas nenion, estas nenio.

Kiu havas oron, havas honoron.

Patroj avaras, infanoj malŝparas.

Groŝon ŝtelis-ho, ŝtelisto! milojn ŝtelis, — financisto.

Pli bona io ol nenio.

Juneco ne scias, maljuneco ne povas.

Sajno trompas.

Pli kara kapo ol ĉapo.

Naivuloj jam ne ekzistas.

Se Dio ne volos, sanktulo ne helpos.

Dion laŭdu kaj diablon aplaŭdu.

Grandaj malbonoj — grandaj rimedoj.

Unu fava ŝafo tutan ŝafaron infektas.

Bato de patrino ne longe doloras.

Oni prenas per manoj, redonas per piedoj.

Esti inter martelo kaj amboso.

Esti en Romo kaj ne vidi la Papon.

Plej bone ridas, kiu laste ridas.

Kapuĉo monaĥon ne faras.

Amikeco aparte, afero aparte.

Trafi de Scilo al Haribdo.

Gis la edzinigo ĝi resaniĝos.

Kaldrono ridas pri potoj kaj mem estas kota.

Al ĉevalo donacita oni buŝon ne esploras.

Ju pli precizaj la kalkuloj, des pli fortika la amikeco.

Quem nada tem, nada vale.

Quem muito tem, muito vale.

Pae avarento, filho pródigo.

Quem rouba pouco é ladrão, quem rouba muito é barão.

Antes pouco do que nada.

Si os moços soubessem e os velhos pudessem...

As apparencias enganam.

Vão-se os aneis, fiquem os dedos.

O tempo dos tolos acabou-se.

Quando Deus não quer, santos não valem.

Deus é bom, e o diabo não é máu.

Para grandes males, grandes remedios.

Uma ovelha má põe o rebanho a perder.

Pé de gallinha não mata pinto.

Faz com as mãos, desmacha com os pés.

Estar entre o martelo e a bigorna.

Ir a Roma e não vêr o Papa.

Melhor rirá, quem rir por ultimo.

O habito não faz o monge.

Amigos, amigos, negócios á parte.

Cair de Scylla em Caribdes.

Antes de casar, sara.

Ri-se o rôto do esfarrapado.

A cavallo dado não se olha a idade.

As boas contas fazem os bons amigos.

Elektis

KOTINJU.

(1) Vidu novan majan de 1912 de «B. E.»

Dentro do Seculo

O Esperanto é a propria estrella da Esperança como muito bem o disse Léo Claretic, o eminente escriptor francez.

Producto do momento, nascido das forças dynamicas e deterministas da evolução da sociedade, elle é bem, até hoje, a ultima palavra das aspirações moraes da humanidade.

Progredindo constante e gradativamente para um estado de florescimento e perfeição, o homem, atravez do tempo, por vezes procurou antecipar-se na conquista do elevado ideal da fraternidade humana, na eclosão de seus genios, esporadicamente apparecidos aqui e alli symbolisando as maximas e complexas solicitações moraes do seu tempo.

Circumstancias mesologicas, preconceitos de castas e prejuizos religiosos sempre abafaram, porém, os surtos dessa secular preocupação dos homens bem intencionados.

No nosso seculo, em que os espiritos attingem ao apogeu de seu desenvolvimento, e em que mais se accentuam as correntes liberaes da fraternisação universal, o advento do Esperanto outra cousa não é mais do que a consagração desse ideal, a consequente e logica solução de continuidade dessa innata tendencia de aperfeiçoamento da creatura humana.

Escoimado de tendenciosas prevenções sociaes, politicas e religiosas, de uma simplicidade philologica que a todos maravilha, e trazendo em si a grandiosa concepção moral da concordia humana, elle satisfaz inteiramente, opportunamente, ás exigencias do estado actual das aspirações sociaes, no ponto em que ellas visam a approximação sympathica de todos os individuos, para o ideal commum da paz e do amor.

O Esperanto é, a rigor, fructo do seu tempo, e Lazaro Zamenhof — uma dessas organizações geniaes de que nos fala a Historia, concretizando em epocas determinadas as varias etapas da evolução universal do espirito humano.

FLAVIO NORTE.

ANEKDOTOJ

EN JUGEJO:

La juĝanto: Kial vi ŝtelis la poŝhorloĝon de tiu viro?

La juĝato: Mi nur fortiris la ĉanon; la horloĝo postvenis tute volonte.

EN HOTELO:

— Ĉu estas vi, kiu petis, ke mi veku vin ĝustatempe preni la vagonaron de la kvara?

— Jes, ĝi estas mi.

— Tre bone; vi povas daŭrigi la dormadon, ĉar tiu vagonaro... jam foriris antaŭ duono da horo.

— Patreto, ĉu vi povas aĉeti por mi pupon?

— Morgaŭ: nun estas tre malfrue, la botiko jam estas fermita. Iru dormi, sed antaŭe donu al mi kison.

— Estas tre malfrue, patreto, mia buŝo jam estas fermita.

F.

Enigma Fako

MONATA KONKURSO

OKTOBRO

SARADO 12

Jen estas dieca mezurilo de la rekta linio. 2-2.

SARADO 13

Per la aero kaj la mezuro oni fabrikas instrumenton. 2-2.

SARADO 14

Ni havas la literon sur la vesto. 2-1.

SARADO 15

3. — La birdo flugas super la viro. 2.

SARADO 16

3. — La korpero ankaŭ havas senton! — 2.

SARADO 17

3. — La besto havas malbonan senton. 2.

Vera Plumo.

Jen estas la solvoj de la enigmoj de l'junia numero: Enigmo 1 — *dilemo, leono, monoklo*; enigmo 2 — *aro*; Saradoj 6, 7, 8 — *ĉerizo, nikelo, nevino*.

Divenis: *Armo* (5), *Iaso*, *Gertrudes da Silva*, *Vera plumo* kaj *Aluulo* (4).

Vera Plumo ankaŭ divenis ĉiujn saradojn de l'maja konkurso.

Armo, la sola kiu divenis ĉiujn enigmojn de la du unuaj konkursoj, ricevis la unuan premion kaj *Vera plumo* lote la duan premion.

1^a Premio: Ekzemplero de Princo Serebrjanij, de Grafo A. Tolstoj, tradukita de S-ino M. Sidlovskaja.

2^a Premio: Cours Élémentaire pratique d'Esperanto, de M. Becker kaj Grosjean — Maupin.

La unua diveninto de la Oktobra konkurso ricevos ekzempleron de la bela romano de Carolina Invernizio «O Ultimo Beijo» donacita de *Vera Plumo*.

Iu.

KRONIKO

Rio Grande do Norte. — S-ro Democrito Rocha, unua sekretario de «Esperanta Klubo Cearense», transloĝiĝis al *Macahyba*, kie li daŭrigas la propagandon kaj jam havas kelkajn lernantojn de Esperanto.

Alagoás. — La ĉiusemajna gazeto «Commentario», kies sekretario estas nia fervora, samideano S-ro Paulino Santiago, publikigas tradukon de propagandaj artikoloj esperante skribita de bulgarano, S-ro Krestanof, studento de filologio en la Universitato de Sofio. — «O Mercurio» daŭrigas publikigi artikolojn pri nia movado.

Sergipe. — «Diario da Manhã» aperigis artikolon pri Esperanto kaj Spiritismo.

— La 31^{an} de Aŭgusto lasta estis elektita la nova estraro de «Esperanta Klubo» de Aracajú por la jaro 1913 — 14. Jen estas la rezultato: Prez. D-ro Alcibiades Corrêa Paes, (reel.); vicprez. Joaquim Lins de Carvalho, (reel.); 1ª sek. Sebastião Albuquerque (reel.); 2ª sek. Glafton Campos; oratoro Hemeterio de Gouveia, (reel.); kas. Orlando Corrêa Lopes, (reel.); bibliot. Amphilouquio Valle; austataŭntoj, Olympio Hora Machado; kaj Zuzartino de Oliveira Cezar. Fiska Komitato: D-ro Josaphat Brandão, Pedro Machado kaj Florentino T. Menezes.

Bahia. — En *Alagoínhas* la gazeto «A Nuvem» malfermis en siaj kolonoj esperantan kurson kaj publikigas artikolojn en Esperanto. Ni legis en tiu gazeto anoncon de «Loja Moreira» pri lernoliboroj de la helpa lingvo.

Stato Rio. — Je la 17-a de Septembro nia konata samideano S-ro E. Backheuser faris belan paroladon pri Esperanto en Spiritita Federacio de Nictheroy. La kurso tie estas nun sub la direkto de S-ro Motta Mendes.

Rio de Janeiro. — Propaganda artikolo de S-ro Carlos Vellozo aperis en la ĵurnalo «O Paiz». — Aperinte en tiu sama ĵurnalo artikolo en franca lingvo de S-ro Jacques Patin, pri la elekto de internacia lingvo, D-ro Nuno Baena al ĝi respondis montrante ke nur Esperanto taŭgas por tio.

— Je la 22-a de Aŭgusto «O Paiz», ĵurnalo kiu en 1898 aperigis artikolon pri Esperanto (la unua en Brazilio) kaj ĉiam montris simpatian al nia afero malfermis konstantan fakon pri nia lingvo, per kiu ĝi donas ĉiam informojn kaj sciigojn. Tiu ĉi fako estas direktata de S-ro Flavio Norte. Tiu nuna venko ni ŝuldas al la k'era deputato D-ro Dunshee de Abranches, de longe

favora al Esperanto, kaj nuna sekretario de tiu ĵurnalo.

— Preskaŭ ĉiuj ĵurnaloj publikigis longajn telegramojn pri la 9^a Universala Kongreso de Esperanto.

— Je la 10^a de Aŭgusto fondiĝis en *Madureira*, sub la nomo «Atheneu Instructivo Juvenil», instruada grupo, kies estraro estas la jena: prez. S-ro Ricardo Bloomfied, vicprez. S-ro Joaquim Lucio Netto, 1ª sek. S-ro Osmany C. Silva, 2ª sek. S-ro Jayme Navarro, kas. S-ro Tito Silva kaj oratoro S-ro João F. Dantas. S-ro Osmany Silva jam malfermis tie kurson de Esperanto.

De anoj de la supra Ateneo estas fondita ŝaka grupo, kies sekretario estas nia samideano S-ro Osmany Silva. Ambaŭ grupoj deziras kaj akceptas korespondadon en Esperanto pri ilia celo.

— «A Noite», unu el plej legataj ĵurnaloj en Rio, daŭrigas helpi nian movadon kaj publikigis belan ilustritan artikolon pri la brazilaj kongresoj de Esperanto.

— Je la 18-a de Septembro estis okazonta kunsido de Brazila Klubo «Esperanto» por balotado de ĝia nova estraro, sed pro la morto de s-ro Carlo Bourlet, tiu kunveno estas prokrastita. En nova kunsido estas elektita la jena estraro: prez. d-ro Venancio da Silva (reel.); vicprez. d-ro José Arthur Boiteux; unua sek. s-ro Motta Mendes (reel.); dua sek. s-ro Americo Ribeiro de Araujo; kas. s-ro Carlos Vellozo (reel.); dua kas, s-ro Mario Madeira dos Santos. La delegito apud B. L. E. estas s-ro José Machado Tosta. Estas ankaŭ elektita la jena konsilantaro: Grafo de Affonso Celso, subkolonelo d-ro Moreira Guimarães, d-ro Evrardo Backheuser, kolonelo d-ro Manoel Portilho Bentes, majoro Lauriano das Trinas, d-ro Nuno Baena, f-ino Julia Fernandes, s-roj Severino de Freitas, Giovanni Leoni kaj Arminio de Moraes.

— Je la 5-a de Oktobro *Virina Klubo*, ĉe s-ino Orisaba Duarte Guimarães, efektivigis belan feston en kiu partoprenis multaj aninoj kaj geknaboj. La programo konsistis el muzikaĵoj, deklamadoj, kantoj, k.c. kiuj multe plaĉis al ĉiuj kiuj havis la feliĉon tie ĉeesti. Du fremdaj esperantistoj, s-roj Antonio Polivka kaj Philippe Lariat, tie aperis por saluti la progresman klubon.

— Pro motivo de eksiĝo de la nuna seretariino de Virina Klubo, tiu ofico estas nun plenumata de s-ino Regina N. de Barros.

— En Asocio de Komercifistoj estas nun kurso direktata de d-ro Couto Fernandes, prezidanto de B. L. E.

La 5^a de Oktobro okazis la inaŭguro de la strato Esperanto, nomo donita de la en Realengo terposedanto s-ro José Moraes da Cunha Vasconcellos. Nia fervora samideano s-ro Aleksio Fanzéres faris belan paroladon pri la signifo de tiu okazintaĵo por la propagando. Tuj post liaj lastaj vortoj, f-inoj Astréa Fanzéres kaj Analia Pessôa malkovris la verdan plakon kun la vortoj *Rua Esperanto* skribitaj per orumitaj literoj. Poste la ĉeestintoj trinkis tason da teo ĉe S-ro A. Fanzéres. Brazila Ligo estis tie reprezentata de S-ro Carlos Vellozo.

S. Paulo. — O Clarim, kiu antaŭ kelka tempo aperigis artikolon sub titolo *Evolucio kaj Progreso*, en kiu ĝi traktas pri la gramatiko de s-roj C. Fernandes kaj M. Mendes, baldaŭ malfermos kurson de Esperanto per siaj kolonoj; tiu kurso estos direktata de nia samideano s-ro Flavio Norte.

Okaze de la lasta instruada vojaĝo de la brazila ŝiparo D-ro Nuno Baena, kiu ĉiam kaj ĉie propagandas Esperanton, havis bonan okazon por montri al la skeptikuloj, ke nia lingvo ĉiam progresas.

Alveninte en la granda urbo Santos li tuj serĉis S-ron Zozimo Lima. Ili ambaŭ traveturis la urbon dum du horoj en aŭtomobilo portanta la brazilan kaj la esperantistan flagojn. Poste ili vizitis niajn samideanojn S-rojn Clarindo Gonçalves kaj Luiz Paes, kun kiuj D-ro Baena multe interparolis en Esperanto. Li ankaŭ skribis bonan artikolon en la tiea gazeto «A Tribuna». Oni anoncis al D-ro Baena, ke tre baldaŭ fondiĝos en Santos Esperanta klubo.

Paraná. — «Diario do Commercio», de *Paranaquá*, nun publikigas serion de artikoloj pri Esperanto.

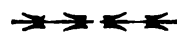
Rio Grande do Sul. — Nia lingvo progresas en *Pelotas* dank' al klopodoj de niaj samideanoj S-ro J. P. Franz kaj f-ino Antoninha Barum, kiu malfermis kurson ĉe Gimnazio Pelotense.

Minas Geraes. — En *Araxá* nia sindonema samideano S-ro A. Caetano Coutinho aperigis en la gazeto «Correio de Araxá» serion de artikoloj pri Esperanto, ĝia lernado kaj movado.

— Ni legis en «Luz e Amôr», gazeto kiu aperas en *Rio Branco*, ke la tieaj espe-

rantistoj intencas fondi grupon, kiu estos nomata *Riobranĥa Klubo*.

M. M,

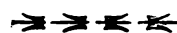

PORTUGALUJO

Lisbono. — La kurso instruita de S-ro Bemaldo en la Kristana Unuiĝo finiĝis per parolado pri «Scienca fundamento de Esperanto», pri kiu raportis la gazeto «O Seculo». Nun funkcias nova kurso en la sama Unuiĝo, gvidata de S-ro Luciano da Silva.

Porto. — En la kursoj malfermitaj post la propaganda ekspozicio enskribiĝis 52 lernantoj. En Julio komenciĝis alia kurso gvidata de S-ro Moreira da Silva ĉe la Kristana Unuiĝo.

(El «Portugala Revuo»)

O ESPERANTO NO ESTRANGEIRO

Inglaterra. — O 6° Congresso Inglez, realidado em Eastbourne foi caracterizado pelo apoio oficial. Não somente o prefeito e o sub-prefeito dessa cidade como tambem os de Lewes e Uaiting receberam cordealmente os congressistas. O duque de Connauglot, tio do rei, deu-lhe sua protecção e o governo da Belgica enviou um representante oficial. — O *Londona Policistaro* já conta 70 socios. — O Congresso Inglez da Paz, que se realizou em Leeds, de 10 a 13 de Junho ultimo, aprovou por unanimidade uma moção recommendando o Esperanto; como uma das linguas officiaes em todas os congressos e conferencias internacionaes.

Suecia. — Prepara-se em Stockolm uma expedição cujo fim é percorrer a Laponia até o Cabo Norte e estudar essa interessante região. A unica lingua usada durante a viagem será o Esperanto.

Russia. — O Ministerio do Commercio e Industria prometteu á Sociedade Esperantista de S. Petersburgo uma subvenção de 2.500 francos para a fundação de um escriptorio de informações commerciaes e industriaes annexo áquella Sociedade.

Allemanha. — A companhia allemã de seguros sobre a vida «Frederico Guilherme», com séde em Berlim, distribuiu prospectos em Esperanto de suas operações. — Realizou-se em Stuttgart, de 19 a 21 de Agosto, o 8° Congresso Esperantista Allemão. — O numero de Julho do «Germana Esperantisto» traz informações sobre o movimento esperantista em 54 cidades allemãs!

Hespanha. — No dia 8 de Junho realizou-se em *La Arboleda* (Bilbao), com grande aparatò, a inauguração da rua Dr. Zamenhof. — O 9º Congresso de Hidrologia, Climatologia, e Geologia, que se reunirá em Madrid, de 15 a 22 de Outubro próximo, adoptou o Esperanto como uma de suas linguas officiaes.

Italia. — O 14º Congresso internacional contra o alcoolismo, que se reunirá no mez de Setembro em Milão, aceitou o Esperanto como uma das linguas officiaes para os discursos e discussões.

Japão. — O importante e unico jornal japonez meteorologico «*Journal of the Meteorological Society of Japan*», impresso sómente em japonez, começou a traduzir para o Esperanto os titulos de seus artigos.

Egypto. — O Dr. Shipek, especialista de molestias pulmonares, acaba de consagrar uma parte de sua fortuna á criação de um Instituto destinado a educar e a instruir os jovens tuberculosos.

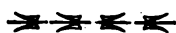
Coisa curiosa: todo o ensino será feito em Esperanto.

Ilhas Hawaiü. — Fundou-se em *Honolulu* um grupo de propaganda denominado «*Manna Ala Esperantista Societo*».

Australia. — O «*Queensland government Intelligence and Tourist Bureau*» editou uma bellissima série de cartões postaes de propaganda do Esperanto e da região para distribuição gratuita.

Nova Zelandia. — Fundou-se em *Wellington* um grupo esperantista com 25 membros. «*The Times*» publicou um grande artigo de propaganda da lavra do Sr. W. L. Edmauson.

A. C. F.

ESPERANTA GAZETARO.

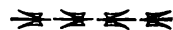

Jen la nomoj de la esperantaj gazetoj, kiuj vizitis nin dum la lasta duonjaro:

Amerika Esperantisto, The British Esperantist, Antaŭen, Esperanto, Espero Katolika, La Dek-Sepa, Časopis Ceskych Esperantistu, La du Steloj kaj Esperanta Penso, Germana Esperantisto, German - Aŭtria - Esperantisto, Finna Esperantisto, Homaro, La Holanda Pioniro, Itala Esperantisto, Internacia Pedagogia Revuo, Juna Esperantisto, Lingvo Kosmopolita, Lingvo Internacia, Kuracisto, Paris Esperanto, La langue international Esperanto, La Kulturo, Le Monde Esperantiste, Monda Poŝto, La Movado, Norvega Esperantisto, La Ondo de Esperanto, Orienta Azio, Oficiala Gazeto Esperantista, Normanda Stelo, La Mar-

to, Nederlanda Katoliko, Portugala Revuo, La Revuo, Svisa Espero, La Verda Standardo, Poŝta Esperantisto, Scienca Gazeto, Pola Esperantisto, Bulletin Mensuel d' Information, L' Esperanto, La Suno Hispana, Le Travailleur Esperantiste, The Esperanto Monthly, Kovno - Esperanto, La Semado, Volga Stelo, Mitteilungen, Ukraina Stelo, La Internacia Abstinenta Observanto, Koresponda Kurso, Zemuna Esperantisto, Kataluna Katoliko, Japan Trade Review, Antaŭen Esperantistoj!, Belga Esperantisto, Kataluna Esperantisto, Norda Gazeto, Sarta Stelo, Panonio, Vekiĝo, La Vagabondo, Konfidenciulo, Pikarda Stelo, Esperanta Gazeto, Bavara Esperantisto, Ŝvaba Esperantisto, Espero Teozofia, Revuo de Esperanta Psikistaro, Bulteno de Barcelona Stelo, Informa Bulteno, La Espero kaj Belga Katoliko.

Al ĉiuj niajn korajn dankojn.

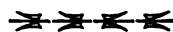

Novaj gazetoj ricevitaj

BURGONJA STELO. Bulletin de la Fédération des Groupes Espérantistes de Bourgogne et du Jura. Universala Esperanto — Presejo Balandra & Royer. Chalon-sur-Saone. France. Prezo: Ĉiu numero — 10 Sd.

ESPERANTA EVOLUO. Redakcio: H. Sentis. Bd. E. Rey 17 — Grenoble. Francujo. Jarabono: 0,792 Sm. (2 fr.).

LA VERDA ESPERO. Redakcio: Aarhus (Danujo).

Bibliografio

Ni ricevis kaj tre dankas:

DEKLARACIO pri HOMARANISMO de D-ro L. L. Zamenhof. Represo de «Homaro»: Chemin de Malley, 20. Lausanne (Svislando). La Centra Oficejo de Homaro sendas po 50 centimoj *dek ekzemplerojn* de ĉi tiu broŝureto.

HISTORIO kaj TEORIO DE IDO kun antaŭparolo de R. Brandt, profesoro-lingvisto de Moskva Universitato. Verkita de B. Kotzin, ĉefredaktoro de «La Ondo de Esperanto». Librejo «Esperanto». Moskvo, Lubjanski projezd, 3. Ruslando. Prezo: Sm 0,53.

PATRECO. Kvarakta socia dramo esperantigita de M. kaj J. Wolf, sub afabla

kontrolo de S-roj Ch. Rosen, D-ro H. Brandt, G. Stroele kaj F-ino Ch. Pulvers. Tiu ĉi dramo estas ludita la unuan fojon franclingve, la 20-an de februaro 1913, en la orba teatro de la Chaux-de-Fonds, Svislando, kaj la unuan fojon en Esperanto de la samaj geaktoroj, la 26-an de aŭgusto 1913, en Bern, okaze de la naŭa universala kongreso de Esperanto. Librejo Hachette & K^o. 79, boulevard Saint Germain — Paris. Prezo: Sm 0,50.

ESPERANTO. KURSA LERNOLIBRO. Laŭ praktika parola metodo de Edmond Privat. Universala Esperantia Liberjo. 1°. Rue de la Bourse, Genève. Svislando. Prezo: 0,20.

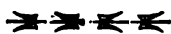
SUPERFORTA AMBICIO. Skizo el la esperantista vivo, originale verkita de A. A. Saharov. Librejo «Esperanto». 3, Lubjanski proezd. Moskvo, Ruslando. Prezo: Sm 0,22.

KONFESO. Kun la permeso de la aŭtorino *Milka Pogacic* el la kroata lingvo tradukis Antoniĵa Jozicic. Propra eldono. Kostajnica (Kroatujo). Prezo: Sm 0,50.

ESPERANTO INTER LA BLINDULARO. Eltiraĵo el «La Revuo». Julio, 1912. Ĉe la aŭtoro: Alfred Jno. Adams. Plyrahmon Terrace, Hastings. (Anglujo).

SOLECAJ ANIMOJ, unuakta gajaĵo, de *Homunkulus*. Tradukis Oskar Süßmann. Esperantista Teatro. N° 1. «Egera Presejo» en Eger (Hungarlando). Prezo: Sm 0,10 afrankite.

GENERALA KATALOGO DE LA ESPERANTISTA CENTRA LIBREJO. Gillet & Kio. 51, rue de Clichy, Paris. Francujo. Unua eldono — 1913.

Korespondado

Korespondadi kun samideanoj brazilaj kaj kun bindistoj el ĉiuj landoj deziras ANTONIO POLIVKA — *Rua Rego Freitas, 72 — São Paulo. — Brazilio.*

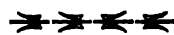
D-RO CANNA BRAZIL: — *Atagoinhas — Bahia,* volas interŝanĝi k. kaj m. Li ĉiam akurate respon-
pondas.

S-RO ALBERT LANGE; Zereheustr. 3. Frankenberg Sa. Germanujo, deziras intersanĝi il. poŝtkartojn.

ATHENEU INSTRUCTIVO JUVENIL. — SAKA GRUPO. — R. Marechal Rangel, 356, Madureira — Rio de Janeiro. Brazilio, deziras ricevi ĉiulandajn ĵurnalojn specialajn pri ŝako interŝanĝe de brazilaj ĵurnaloj.

S-RO M. PLAMENEWSKIJ (instruisto de geografio), Krestovajn, 104, Rybinsk, Rusland, deziras korespondadi kun gesamideanoj brazilaj (p. k. aŭ letere).

Voitsberg, Steiermark, Aŭstrujo. — S-RO OTMAR RUSSHEEM, farmaciisto, deziras interŝanĝi vere belegajn vidaĵkartojn de urboj, urbetoj kun ĉiulandanoj. Rapide respondos.

Internacia Filatelia Esperantista Unuigo

I. F. E. U.

JARA KOTIZAJO: 3 FRANKOJ

SENPAGAJ KONSILOJ.

TAKSOJ pri aĉetado kaj vendado de KOLEKTOJ.

REALIGO rapida de ĉiu PROVIZO.

INFORMOJ unuklasaj pri ĉio kio interesas la Filatelion: *Movemaj por influi la vendadon, Projektitaj eldonoj, Represoj aŭ kaŝitaj presoj, Spekulativaj eldonoj, Ŝteloj, Falsaĵoj, Plikariĝo kaj Malplikariĝo,* k. t. p.

ACETADO KAJ VENDADO por la societanoj.

GRAVAJ RABATOJ sur ĉiuj filateliaz liveraĵoj: Albumoj, Katalogoj, k. t. p.

ENKASIGO de ĉiu ŝuldataĵo.

ABONOJ al ĉiuj filateliaz ĵurnaloj.

I. F. E. U. havas korespondantojn en ĉiuj landoj de la mondo.

Oni tuje respondas ĉiujn demandojn pri informoj kondiĉe ke oni sendu *poŝtmarkon por respondo.*

Oni sendu la korespondadon al VERDY Do de la ĵurnalo Tra la Filatelio, 63 Rue d'Argout PARIS 2^e.

Sensacio en esp. literaturo!

«EL PARNASO DE POPOLOJ»

Jubilea libro de esperanta poezio kaj de ĝia Majstro, s-ro Antoni Grabowski.

Ĝi estas 240 paĝa, bela volumo kaj enhavas tre abundan kaj plenan kolekton de poemoj originalaj kaj majstre tradukitaj dum 25 jara literatura agado de s-o Grabowski.

el 30 lingvoj!

Ĝi estas vera antologio de tutmonda poezio.

La unikan libron devas posedi ĉiu amanto de belo, poezio, ĉiu organizanto de esp. koncertoj, ĉiu deklamanto aŭ kantisto kaj fine ĉiu esp. grup.

La prezo de la libro estas

1.00 Sm ; kun sendelspezoj — 15.1 Sm ; luksa eldono sur plej bela papero kun portreto de la aŭtoro — 2.00 Sm. kun trasendo — 2.25 Sm.

La libro estas senpage aldonata al ĉiu abonanto de «Pola Esp.», kies jarabono kostas 2.65 Sm.

Rapidu do aboni «P. Esp.» aŭ mendi la libron aparte. — La mendojn oni sendu al Red. de Pola Esp. Varsovio str. Sopena N. 8.

Oni povas ankaŭ mendi pere de «*Brazila Esperantisto*».

LA MOVADO

Monata Universala Gazeto (Propagando, Informo, Komercio, k. t. p).

L' Esperantiste Français

Bulletin officiel de la Société Française pour la propagation de l'Espéranto.

Redakcio. — Administracio: 61, Bd. St — Marcel, Paris.

Jarabono. fr. 3,25 (Sm 1,300)

Curso Elementar de Esperanto
em 28 lições por

M. Mendes e C. Fernandes

PREÇO 1\$500

A' venda nas principaes livrarias e na Séde do Brazila Klubo «Esperanto», á Praça. 15 dé Novembro, n. 2.

Internacia Esperantista Semajno-Kongreso. Gent, 14|20 Augusto 1913.

ELDONAĴOJ DE LA KONGRESO

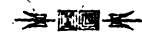
Le *Reklamghumarkoj* spècaj: prezo 1.00 frs — Sm. 0.400 por 100 ekzempleroj en unu koverto.

2° Serion da 11 belegaj kolorigitaj poŝtkartoj, kun vidaĵoj de la Ekspozicio (nura oficiala eldono), *esperantan tekston*, prezo fr. 0.50 — Sm. 0.200. poŝtelspezoj plie.

Oni bonvolu ilin mendi, kaj aldoni al la mendo, ĉu poŝtmandare, ĉu en responduponoj, skribante al:

S-ro Arthur Vermandel

Burgerhoutsche straat, 72
ANTWERPEN (Belgujo)

Scienca Gazeto

Internacia monata revuo pri Scienco kaj Industrio. Oficiala organo de la *Internacia Scienca Asocio Esperantista*.

Redakcio: Ch. Verax. 55, boulevard Arago, Paris (XIII) Administracio Hachette & Comp. 79 boulevard Saint—Germain, Paris. Jarabono 7,50 fr.—3 sm.

O Brasil Philatelico

Revista literaria, mensal, ilustrada dos colleccionadores de sellos, cartões postaes e dos esperantistas, com circulaçao em todo o mundo.

Unica, no genero, no Brasil.—4° anno.—Assignatura annual, com direito a premios, 3\$000.

Cada numero traz, além de varios artigos sobre o Esperanto, sellos e cartões postaes, grande numero de annuncios de colleccionadores de todo o mundo.

Sem demora, peçam um numero specimen, que, com prazer, sera' enviado pelo seu director-proprietario,

EM Cachoeira (RIO GRANDE DO SUL)

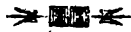
CHAVES DE ESPERANTO

CENTO 4\$000

PRAÇA 15 DE NOVEMBRO n. 2

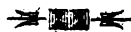
TARIFO POR ANONCOJ

1	Pago Sm. 15.....	20\$000
1/2	8.....	12\$000
1/4	» 5.....	7\$500
1/8	» 3.....	4\$000
	Por 2 foja anoncado rabato da 15 %	
	Por 3 » » 20 %	
	Por 6 » » 30 %	

OFICIALA GAZETO ESPERANTISTA

Organo de la Lingva Komitato kaj de la Konstanta Komitato de la Kongresoj
 Jara abono 5 fr.
 Aperas ĉiumonate, krom en Septembro.
 Ĉiuj esperantistoj devas ĝin aboni.
 Redakcio kaj administracio:
 51, rue de Clichy,—Paris.

Ĉiumonata internacia gazeto

Orienta Azio

estas la sola, bela gazeto kun kolorigitaj ilustraĵoj, en Japanujo, Ĥinujo kaj Koreujo, kaj ĉiu monate aldonas unu de «memlernantojn de Japana aŭ Ĥina lingvoj, aŭ diversaj katalogoj. Jarabono: 1.20 sm; duonjare 0.60 sm; provnumero 0.10 sm. (Ni ne ricevas poŝtmarkojn, krom Japana) Sin turni al la REDAKCIO «Seikaigo-ŝoin» Osakimaĉi, Ebaragun, Tokio.
 Japanujo

ITALA LINGVO

Per Esperanto

Itala Lingvo estas tiel simila al Esperanto ke ĉiu Esperantisto povas per nur unu leciono ĝin legi, per dudek lecionoj ĝin kompreni.

Sekve revueto «L'Esperanto» iniciatas instruon de lingvo itala per ĉiulandaj Esperantistoj, ĝin prezentante sub esperanta alfabeto.

Lecionoj aperas regulare la 10.an kaj la 25.an de ĉiu monato.

Abonu sendante 1 Sm. al Eldonisto :

A. PAOLET — S. Vito al Tagliamento
 (Udine-Italujo)

Vortaro Esperanta-Portugala

KOMPILITA DE TOBIAS R. LEITE
 Um volume in 16, 176 paga..... 1\$500
 Aĉetebla ĉe
 Francisco Alves & C.
 166, rua do Ouvidor.—Rio de Janeiro.

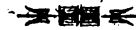
LINGVO INTERNACIA

Monata Centro Organo de la Esperantistoj nur en Esperanto (48 p. 13 X 20)
 Jara abono 5 fr. (2 Sm)
 Administracio: Presa Esperantista Societo.
 33, rue Lacépède, Paris.

LA REVUO

Internacia literatura Gazeto. Kun la konstanta kunlaborado de Dro. Zamenhof.
 Jara abono 7 fr.
 Redakcio kaj Administracio Librejo Hachette & C., 79, Boul. S. Germain. Paris.

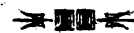

DR° JOSE ARTHUR BOITEUX

ADVOKATO

Strato Hospicio, 24

RIO DE JANEIRO

LIVROS

Na séde do Brazila Klubo, á Praça 15 de Novembro n. 2, 2º andar, encontram-se á venda os seguintes livros :

- Brazilio. Parolado de Sro. E. Backheuser..... 1\$000
- Methodo theorico e pratico do esperanto por Honorio Rivereto 1\$000
- Lina, comedia, por Pedro A. Coutinho 1\$000
- Esperanto. Conferencia do Dr. Antonio C. de Arruda Beltrão..... \$500
- Karlo, facila legolibro, de Privat.. \$500
- Parizina, poema de Byron, esperantigita de Dr. Venancio da Silva 1\$000
- Chaves de Esperanto..... \$050
- Curso Elementar de Esperanto, por M. Mendes e C. Fernandes..... 1\$500

Ha tambem cartoespostoes de propaganda, pelo preço de 50 rs. cada um, ou 600 rs. a duzia.

Livros em Esperanto

Aĉadi-se á venda na Livraria Jacintho Silva, á rua Rodrigo Silva n. 7, na Papelaria Ideal, á rua Sete de Setembro, 183 e na Livraria Gomes Pereira, r. Ouvidor, 91 diversos livros em Esperanto.

